

אהבת ישראל – השפת אמת

בימים הקודמים למדנו את דברי אדמו"ר הזקן שהסביר שאהבת ישראל היא גילוי של מקום עמוק בנשמה שבו הפרט והכלל הם אחד, כיון שהאדם הוא חלק מנשמה אחת גדולה הכוללת את כלל ישראל (מה שנקרא בטרמינולוגיה הקבלית "כנסת ישראל"). היום נלמד את דברי ה"שפת אמת" שמסביר מדוע ה"כלל גדול" של ואהבת לרעך כמוך הוא כל כך גדול.

השפת אמת מניח שאם מצוין שיש כלל גדול, בהכרח יש גם כלל קטן אותו צריך למצוא:

"ואהבת לרעך כמוך" אמר רבי עקיבא זה כלל גדול בתורה, בן עזאי אומר "זה ספר תולדת אדם כלל גדול ממנו". כי הנה, עיקר קיום תורה ומצוות בכלל ישראל, שעל ידי הכלל זוכין אל הקדושה, כמו שאמרו ז"ל שפרשת קדושים נאמרה בהקהל. ולכן צריכין לעשות כל מצווה בשם כל ישראל, לבטל עצמו אל הכלל.

יסוד גדול, אפילו מהפכני, מופיע כאן. עבודת השם אמיתית אינה בין אדם למקום, אלא בעיקר בין אומה למקום! זאת אומרת שהרצון האלוקי מתגשם רק על ידי הכלל, וממילא כל התורה והמצוות הן בעיקר לעם ישראל כעם, ופחות לכל יהודי כפרט. משום כך, כאשר יהודי בא לקיים מצווה הוא צריך לעשות אותה מתוך מודעות שבזה הוא לא בא לקדם, לקדש ולרומם רק את עצמו אלא עיקר הפעולה של המצווה היא לרומם את עם ישראל.

ומעתה נפרש – "זה כלל גדול בתורה" הכוונה זו "ההסתכלות הגדולה על מה שהתורה כוללת". התורה אינה כוללת את הדרכת הפרט בלבד אלא היא כוללת את הדרכת העם היהודי. זהו הכלל הגדול. ומהו הכלל הקטן? מה התורה כוללת בקטן? את הדרכת הפרט.

על מנת להבין את הראיה שמביא לכך השפת אמת יש להקדים ולהביא סיפור מן הגמרא, שם מסופר על חריפותה של ברוריה אשת רבי מאיר:

"ברוריה אשכחתייה לההוא תלמידא דהוה קא גריס בלחישה. בטשה ביה. אמרה ליה: לא כך כתוב (שמואל ב כ"ג ה') ערוכה בכל ושמורה, אם ערוכה ברמ"ח אברים שלך משתמרת ואם לאו אינה משתמרת (תרגום: ברוריה מצאתו לאותו תלמיד שהיה גורס בלחישה, בעטה בו, אמרה לו לא כך כתוב "ערוכה בכל ושמורה", אם ערוכה ברמ"ח אברים שלך (למידה בהתלהבות עם כל כוחות הנפש והגוף) משתמרת, ואם לא אינה משתמרת)"

סיפור זה מבהיר לנו את המשך דברי השפת אמת:

"ואמר זה כלל גדול מכלל דאיכא (כנראה שיש) קטן. והכלל הקטן הוא להיות כל המצווה נעשה בכלל כל הרמ"ח אברים של האדם שנקרא עולם קטן. וכדאיאתא, ערוכה בכל רמ"ח אברים היא שמורה כנ"ל. וכלל הגדול הוא כלל כל ישראל"

השפת אמת אומר שכשם שכל מצווה צריכה להיעשות מתוך מודעות להקשר הרחב שלה, שזה תיקון כלל ישראל. כך גם בתוך ה"עולם קטן" שזה האדם, כל מצווה צריכה להיעשות מתוך כל כוחות נפשו.

בהמשך דבריו מסביר ה"שפת אמת" שיש כלל גדול מזה, התורה לא באה רק להדריך את הפרט ואף לא רק כדי להדריך את העם בכללותו, אלא שבאמת כל היהודים, מאברהם ועד המשיח, הם ענין אחד ו"סיפור" אחד ארוך:

"והוסיף בן עזאי זה ספר תולדת אדם כלל גדול ממנו, שהוא לא זו (בלבד) שצריכין לעשות תורה ומצוות בכלל ישראל, כמו שנאמר ואהבת לרעך כמוך, אך צריכין גם כן לכלול עצמו עם כל הדורות. וזה כלל הגדול כל הנשמות כמו שהיו כלולין באדם הראשון, שכולן תלויים זה בזה. וצריכין לשמור זה הכלל לעשות כל מצווה בכלל כל ישראל ואז חל עליה שם שמים, כדכתיב אני השם (שבסוף הפסוק של "ואהבת" מופיע "אני ה', היינו שההופעה השלימה של גילוי השם שזה המושג של "שם שמים" מתגלה רק דרך עשיית רצונו במלואו שזה לתקן את כלל ישראל). ופירוש ואהבת לרעך כמוך כי בכל עשייה יש רצון ואהבה לתקן נפשו, או כשעושה ביותר לשמו יתברך שיזכה לעשות נחת רוח לבוראו (זאת אומרת שכל מה שעושים לתקן את עצמו, או למעלה מזה לעשות רצון השם, יכוון גם כדי לתקן את כל ישראל) וכמו כן יאהב לחברו, שבזו המצווה יתמשך קדושה לכל אחינו בני ישראל, ושיהיה להקדוש ברוך הוא נחת רוח מכולנו! ואז כח הכלל מסייע לזה"

ישנו סיפור נפלא הממחיש את העניין: פעם אחת הלך רבי דוד מלעלוב זצוק"ל בשעה מאוחרת של היום עם טלית על כתיפיו והוא עסוק עדיין בהכנות לתפילה כדרך החסידים... ראה אותו למדן שחצן ואמר לו "ראה שאני כבר למדתי עשרה דפי גמרא היום ואתה עוד לא התפללת", ענה לו רבי דוד אם למדת "בשם כל ישראל" אז גם אני כבר למדתי עשר דפים שהרי אני חלק מ"כל ישראל", ואם למדת לעצמך אזי מי צריך את העשרה דפים שלך!?